

מחזור סדרת הספרים "לב המועדים"

עלון לב המועדים

הלכות והליכות בענין "חודש סיון – תפילת השל"ה"

חודש סיון

חודש סיון: החודש השלישי למנין החודשים מניסן והתשיעי למנין מתשרי.

בחודש השלישי ביום ראש חודש סיון הגיעו בני ישראל למדבר סיני ושם קיבלו את התורה בהר סיני (שמות יט ב).

מקור השם סיון: השם סיון מקורו בבל והוא נזכר לראשונה במגילת אסתר (ח ט) "ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון בשלושה ועשרים בו".

חודש סיון הוא מלך (טור תכח), והטעם: מפני שחג השבועות בו (מהרי"ל שבועות), ולכן הוא יום אחד.

באיזה יום יחול חודש סיון: חודש סיון לעולם לא יחול בשבת (שער אפרים י כט) ולעולם הוא יום אחד, והוא תמיד חודש מלא (ביאור הלכה תכח, מהרי"ל שבועות) ואינו חל אלא בימי "אגרו" (שו"ע תכח ב).

מזל חודש סיון חודש סיון מזלו תאומים (פסיקתא רבתי כ ועוד).

הטעם שנקרא כך: כיון שבחודש סיון נכנסת השמש לראש מזל תאומים וקבוצת הכוכבים השולמים בשמים בחודש זה דומים לצורת תאומים.

תיאור של העונה והטבע בתקופה זו מוצאת את ביטוייה בפסוק (שהש"ר ד ה ז ד) "כשני עפרים תאומי צביה הרועים בשושנים" בעונה זו השושנים בנינות מרהיבות ביופין.

תאומים על פי הרמז: מזל זה מרמז על אחוות הפרט והכלל אחדות הנצרכת לקבלת התורה, כמו שהתאומים מרגישים אם לאחד חי' לא טוב ויכאב לשני כמו כן כל אחד צריך להרגיש צער חברו ולהשתתף בצער (תפארת שמואל לראש חודש סיון).

תאומים: יש אומרים שזה רמז למשה ואהרן ששניהם שקולים באחד ועל ידם ניתנה תורה לישראל (בני יששכר חודש סיון).

כמו כן רומז על ב' פרצופים על הלומד ועל המחזיק לומדי תורה כמו יששכר וזבולון (ספר אלפי יהוה פרת בראשית).

להתענות ערב ראש חודש סיון

יש נוהגים להתענות במיוחד בערב ראש חודש סיון (פרי"ה תיו, שלי"ה). והטעם: על פי הגמרא בשבת (פו, ב) "בחודש השלישי ויסעו מרפידים ויחנו מה חניה בהר סיני בתשובה אף נסיעתם מרפידים בתשובה" הרי שבערב ראש חודש סיון עשו תשובה (הג"ר זעקל תלמיד החת"ס).

טעם אחר: כיון שחודש סיון יוצא בימי הספירה וצריך הכנה בתשובה ובתפילה ובתענית קודם יום הקדוש יום מתן תורתנו (מנהגי מהר"ם, ועיין בסידור בית הבחירה עמוד עד).

בספר מנהגי החתם סופר (דף קכ אות א) מובא שבערב ראש חודש סיון היה נוהג על בני ישיבתו להתענות ולקרוא פרשת "יחל משה" בבית המדרש.

תפלת השל"ה

נוהגים להגיד בערב ר"ח סיון תפילת השל"ה שהיא תפילה על הבנים, והטעם: לפי שערב ר"ח סיון הוא זמן המסוגל להתפלל על זרע כשר ובנים ת"ה, כיון שבחודש זה ניתנה תורה ואז נקראים בנים אתם לה' אלוקיכם" (של"ה עניני תפילה פרק נר מצווה).

טעם אחר על פי השאלה במה התעסקו בני ישראל בערב של סיון קודם ביאתם לסיני הרי לא היה להם תורה ללמוד כתוב שהיו אומרים "אהבה רבה" והתפללו שישים להם ולבניהם אהבתו ויראתו, רואים אנו גודל מעלת ימים מרוממים אלו קודם מתן תורה אשר כוחם הסגולי רב מאוד לזכות לנחת דקדושה ואור התורה (בספר ילקוט מנחם בשם חסיד ישיש מלינסק ששמע מהחסיד של הרב הצדק רבי מנחם מנדל מרימנוב שאמר בשמו הקדוש).

בענין אמירתה בשבת

יש אומרים שאין לאומרה בשבת, והטעם: כיון שתפילה זו מבוססת על בקשות ותחנונים אודות הצאצאים ותני בירושלמי (שבת פרק טו) אסור לאדם לתבוע צרכיו בשבת" וכן נפסק בשו"ע (קפה)

לע"נ אבי מורי הרב הגאון ר' מאיר אריה לב זצ"ל – נלב"ע ז' טבת תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה

